Roll No. ....

E–3368

B. A. (Classics) (Part I)

EXAMINATION, 2021

SAHITYAM

(Optional)

Paper First

Time : Three Hours] [*Maximum Marks : 75*

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

1. कयोश्चित् द्वयोः कारिकयोः व्याख्या विधेया— 20

(i) अभवन्मत योगः स्यान्न चेदभिमतोऽन्वयः।
येन बद्धोऽम्बुधिर्यस्य रामस्यानुचरा वयम्॥

(ii) शिथिलं शयने लिल्ये मच्चितं ते शशि श्रियि।
मसा पिष्टकटी लोष्ठ गल्लादि ग्राम्यमुच्यते॥

(iii) अव्यक्त योग निर्योग योगाभासै स्त्रिधाऽऽदिमः।
ते च वृक्षादिभूवादि मण्डपाद्या यथाक्रमम्॥

(iv) प्रतिषेधः प्रसिद्धानां कारणाना मनादरः।

न युद्धेन भ्रुवोः स्पन्देनैव वीरा निपातिताः॥

2. टिप्पणी सोदाहरणं विधेया (कयोश्चित द्वयोः)— 20

(i) शब्दलक्षणम्

(ii) अविमृष्ट विधेयांशम्

(iii) अक्षर संहतिः

(iv) माधुर्यम्

3. कयोश्चित् द्वयोः गद्यांशयोः व्याख्या समुपस्थापनीयाः— 20

(i) धैर्येण, प्रसादेन, प्रतापेन, तेजसा, वीर्येण, विक्रमेण, शान्त्या, श्रिया, सौख्येन, धर्मेण, विधया च सममेव परलोकं सनाथितवति तत्र भवति विक्रमादित्ये शनैः शनैः पारस्परिक विरोधतिशिथिलीकृत स्नेहबन्धनेषु राजसु, भामिनि-भू भंग भूरि भाव प्रभाव पुराभृत वैभवेषु भटेषु, स्वार्थ चिन्ता सन्तान वितान कतान्येषु अमात्यवर्गेषु प्रशंसामात्र प्रियेषु प्रभुषु इन्द्रस्त्वं वरुणस्त्वं कुबेरस्त्वं इति वर्णनामात्र सक्तेषु बुद्धजनेषु कश्चन गजनीस्थान निवासी महामदो यवनः ससेनः प्राविशद् भारतवर्षे।

(ii) स कालक्रमेण सप्ताशीत्युत्तर सहस्रतमे वैक्रमाब्दे सशोकं सकष्टं च प्राणोस्त्यक्तवति महामदे, गोरदेशवासी कश्चिद् शहाबुद्दीनः नामा प्रथमं गजिनीदेशमाक्रम्य महामदकुलं धर्मराजलोका ध्वन्य ध्वनीनं विधाय, सर्वाः प्रजाश्च पशुमारं मारयित्वा तद् रुधिरार्द्र मृदा गोरदेशे बहून् गृहान् निर्माय चतुरंगिण्याऽनीकिन्या भारतवर्षं प्रविश्य, शीतलशोणितानप्य सयन् पंशाशत् उत्तर द्वादशशत मितेऽब्दे दिल्लीम् अश्वयाम् बभूव।

(iii) तदवगत्य स भ्रूसंचारेण कंचित् निवेदकं सूचितवान्। स चान्तः प्रविश्य क्षणानंतरं पुनः बहिर्निगत्य गायकमप्टच्छत्- किं नाम भवतः ? पूर्वं च कदापि समायातो न वा ? अथ स आह तानरंग नामाहं कदाचन युष्मत्कर्णमस्पृशम्। न पूर्वं कदापि ममात्रो पश्यातुं संयोगाऽभूत्। ऊद्य भाग्यान्यनुकूलानि चेत् श्रीमन्तमवलोकयिष्यामि इति। स च आम् इत्युदीयं पुनः प्रविश्य क्षणानंतरं निर्गत्य च विचित्र गायक ममुं सह निनाय।

(iv) संन्यासिन्! संन्यासिन् ! बहूक्तम्। विरम्। न वयं दीवारिका ब्रह्मणोऽत्याज्ञां प्रतीक्षामहे। किन्तु यो वैदिक धर्म रक्षाव्रती, यश्च संन्यासिनां ब्रह्मचारिणां तपस्विनांच संन्यासस्य ब्रह्मचर्यस्य तपश्चान्तरायाणां हन्ता, येन च वीरप्रसविनीयमुच्यते कोंकण देश भूमिः, तस्यैव महाराज शिववीरस्याऽऽज्ञां वयं शिरसा वहाम्।

4. पं. अम्बिकादत्त व्यासस्य संस्कृतसाहित्ये प्रतिष्ठा स्थापनीया। 15

अथवा

शिवराजविजयस्य द्वितीय निश्वासस्य कथावस्तु संक्षेपेण प्रस्तूयताम्।

अथवा

'गद्यं कवीनाम् निकषं वदन्ति' इति पंक्तेराशयः स्पष्टीक्रियताम्।